

El pou del vernís

Butlletí
d'informació

Editorial

L'assemblea anual del Centres d'Estudis dels Països de parla catalana que es va fer el passat 27 de febrer a Riudoms es va tancar amb un rècord d'assistència i amb la incorporació de dos nous centres, fet que demostra la vitalitat d'aquest moviment, el més important que aplega entitats de tot el nostre domini lingüístic i cultural.

El Grup d'Estudis d'Esplugues participa activament en aquestes trobades que serveixen per intercanviar experiències i contactes i fruit d'això tenim la propera sortida a Vilanova on tindrem com a amfitrió un vilanoví de l'Institut d'Estudis Penadesencs que és una de les entitats més actives que formen part de la Coordinadora. Pensem que és molt interessant conèixer el país de la mà de les persones més arrelades a cada territori i esperem que altres centres d'Estudis també vinguin a Esplugues per mostrar-los el nostre important patrimoni. Fruit d'aquest esperit de col·laboració podem destacar la visita que vam fer a Can Ginestar i Can Pedrosa acompanyats per membres del Centre d'Estudis Sanjustencs.

Cal destacar també la intervenció a l'assemblea de l'alcalde de Riudoms que fa fer uns grans elogis de la feina del Centre d'Estudis Riudomencs "Arnau de Palomar", amfitrió de la trobada. Ens va agradar aquesta complicitat de l'administració municipal amb el centre d'estudis i aquest reconeixement de la seva feina perquè és molt important des de la independència de l'àmbit polític i del cultural hi hagi una bona entesa i col·laboració.

Aquest any tenim celebracions importants d'entitats locals, començant per "La Coloma" que fa 150 anys i l'escola Isidre Martí que en fa 100, l'Institut "Joanot Martorell" en fa 40. I dues entitats que van néixer amb la revifalla de les tradicions que es va revifar amb la recuperació democràtica fan 25 anys: l'esbart i els bastoners. Amb totes aquestes entitats col·laborarem per fer actes i ajudar a explicar la seva tasca i la seva història a la gent d'Esplugues. Amb aquesta voluntat de divulgació estem millorant la nostra pàgina web (<http://grupstudis.esplugues.cat/>) on podeu trobar la versió en pdf de tots els nostres butlletins "El pou del vernís" i un resum de totes les nostres activitats i tenim la voluntat d'anar incorporant més dades perquè sigui una eina imprescindible per acostar-se a la nostra realitat local.

Vida d'Esplugues: 60 anys d'història de la nostra vila

No ens podia passar desapercebut un 60 aniversari com el que enguany celebra la publicació Vida d'Esplugues a la nostra vila. I més essent el Grup d'Estudis un decidit defensor de les inquietuds de la nostra població i de qual-sevol manifestació identitària que recolzi el nostre caràcter espluguís. 60 anys són molts anys, en efecte, i en aquesta breu ressenya us donarem a conèixer les etapes que han marcat aquesta publicació.

Fundada el 15 de gener de 1950 per Josep Català i Soler amb el nom de Vida de Esplugas, volia recollir les inquietuds i vivències de la vila. Josep Català era un home de moltes inquietuds cíviques i amb una profunda vocació de servei al país, a la seva manera i que, amb tot, no deixa de manifestar que era un home del seu temps. Si analitzem els meus escrits de la dècada dels 60 s'arriba a la mateixa conclusió: tothom actua en funció del temps que viu. Josep Català va saber aglutinar al seu voltant un bon nombre de col·laboradors que reflectissin els fets vivencials d'una època post-guerra civil, quan la nostra vila feia el possible per reeixir de l'atzucac bèl·lic i encetar un nou camí. En aquest sentit, la iniciativa de Josep Català, encara que impregnada d'una profunda adhesió al règim del moment, no perseguia l'assoliment d'objectius polítics sinó recomposar el cos social d'Esplugues que les seqüeles de la guerra civil havia deixat prou malmès.

En la primera Editorial es va proposar la seva voluntat de "constituir en nuestro pueblo un comprensivo vínculo de armonía y solidaridad". Era, doncs, el primer pas per recomposar la consciència cívica que encara acusava molt la tràgica etapa triomfal del règim franquista. La publicació es venia per una pesseta, essent aleshores alcalde el Sr. Gaietà Faura.

El següent exemplar sortiria pel març del mateix any. Us n'extrec una perla de l'Editorial, com a mostra del que es pensava en aquell moment, el qual té el seu interès històric: "Por otro lado, la ansiada unidad moral no cabe buscarla en el arrebañado modelo ruso, ni en la disciplinada estampa germánica, ni en la vacía despreocupación de las masas yanquis. Sino más bien en un estilo flexible y profundo..." Malgrat aquest estil, Josep Català era, en realitat, un ciutadà honest i preocupat pel bé d'Esplugues.

Pel març de 1968, el règim del general Franco ja donava senyals de descomposició i s'havien aixecat moltes prohibicions i limitacions, car el règim no podia mantenir certes situacions si volia estar present a Europa. És en aquest punt que comença com a Director en Pasqual Juan i Lloret, un gran ciutadà espluguís que es va lliurar en cos i ànima a la publicació. Tanmateix es va rodejar d'un bon grapat de col·laboradors, molts d'ells de l'època d'en J. Català. Una persona clau en el període que ocupen ambdós directors va

Us presentem aquí una informació recollida al Butlletí del Parc de Collserola núm 85, corresponent a la tardor de l'any passat, que creiem d'interès pels nostres lectors.

Els ratpenats, els grans desconeguts

El propassat 18 de setembre, Collserola es va afegir a la Bat Nighth.

La Bat Night (nit dels ratpenats) se celebra cada estiu a tot Europa. Enguany, dins el marc de la 5a Nit Catalana dels Ratpenats, el Parc de Collserola s'hi va afegir. Però... què en sabem d'aquests animalets misteriosos i per què són tan importants?

Els quiròpters, ordre al qual pertanyen els ratpenats, són poc coneguts per la gran majoria de població, tot i que són presents a l'imaginari popular protagonitzant –tant pel seu aspecte com pels seus costums: descansar penjats cap per avall, dormir de dia, veure-hi en la foscor...– llegendes que no els fan justícia.

Els quiròpters són els únics mamífers voladors que coneixem. L'extensió de les falanges del que correspondria als dits de la mà, units per una membrana, configuren una mena d'ala que els permet volar. Són extraordinàriament ràpids i molt hàbils a l'hora de caçar, i això que ho fan a les fosques!

Potser un dels aspectes més sorprenents dels ratpenats és la seva capacitat per ecolocalitzar, o sigui, per orientar-se mitjançant sons que emeten ells mateixos, els ecos dels quals els informen amb precisió d'on es troben els obstacles i també, és clar, les preses. Podríem afirmar, doncs, que són capaços de "veure-hi" per les orelles.

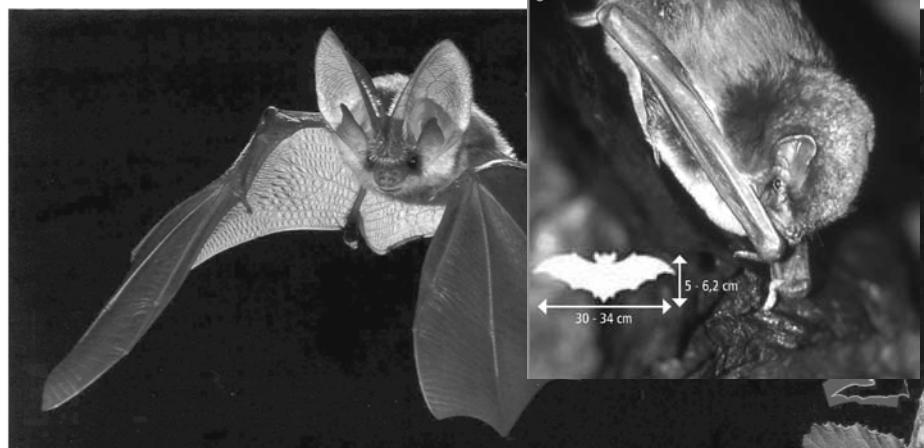
Hi ha prop de 900 espècies de ratpenats que es distribueixen per totes les regions temperades i càlides del planeta. Lògicament, la diversitat de formes, costums i mides és enorme: als tròpics del vell

món trobem les guineus voladores, enormes animals frugívors de més d'un metre i mig d'envergadura; a Centre i Sudamèrica els coneguts vampirs, que, efectivament, s'alimenten de sang d'altres animals. Hi ha espècies que s'alimenten exclusivament de nèctar i d'altres que són capaces de caçar fins i tot ocells, per posar alguns exemples.

Malgrat les creences populars, els ratpenats no són cecs. Tenen ulls força petits que els permeten, quan hi ha llum suficient, percebre el món en blanc i negre. La major part d'espècies emeten els crits d'ecolocalització a freqüències tan altes que resulten totalment inaudibles per a l'home. És el que anomenem ultrasons. Algunes espècies de grans dimensions, però, emeten per sota el nostre llindar d'audició, situat entre els 16 i els 20 kHz, i aleshores els seus crits ens resulten perfectament audibles. Per poder estudiar i reconèixer els ratpenats en el seu

medi, on generalment passen molt desapercebuts, s'enregistren els crits amb sofisticats aparells coneguts com a detectors d'ultrasons, i s'analitzen per obtenir-ne una representació gràfica com les que s'il·lustren, anomenades sonogrames, que ens permeten diferenciar unes espècies de les altres, ja que cadascuna emet un tipus de crit diferent.

Els quiròpters que trobem representats a Catalunya s'alimenten d'insectes i tenen un valor ecològic excepcional per regular les poblacions d'insectes, però també són molt vulnerables, ja que depenen molt del seu hàbitat. Entre les espècies més vulnerables hi ha les cavernícoles estrictes, les forestals i les aquàtiques.

Programa d'actes previstos fins l'estiu

- Divendres **9 d'abril**, 19,30 h Casal de Cultura R. Brillas: **Celebració de Sant Jordi**. Proclama, poesies i música amb el conjunt Hara Tradis.
- Divendres **7 de maig**, 21 h Casal de Cultura R. Brillas **Concert de GOSPEL**, en honor de la coral La Coloma, amb motiu del seu 150 aniversari. Erwyn Seerutton & The Vocal 4tet.
- Dissabte **24 d'abril**, sortida a **Vilanova i la Geltrú**. Museu del Ferrocarril i "Xatonada".
- Dijous **3 de juny** una **conferència** sobre els productes de l'alimentació humana a cura del Dr. Francesc Puiggròs.

Tanmateix està prevista una visita a la Barcelona antiga un matinal de dissabte a concretar abans de Juny i també al Museu d'estrís agrícoles a Sant Just (Can Padrosa). Amdues visites les organitzarem en breu.

Prunera de fulla vermella

En algun carrer de vorera estreta s'ha optat per plantar arbres de flor i que el seu desenvolupament no sigui excessiu.

Un d'ells és la Prunera borda de fulla vermella. Mirabolants de jardí.

També se'l coneix pel seu antic nom botànic o sinònim *Prunus pisardii*.

Aquest és un arbre de fulla caduca ja que és una varietat de prunera, en aquest cas cultivada per la seva fulla ornamental, degut al color porpra que s'ha anat seleccionant fins aconseguir un exemplar de to molt fosc.

Floreix al final de l'hivern, cap el febrer/març i es presenta amb un

color rosat abans de sortir la fulla. L'arbre queda com un pom de flors. Tot seguit surt la fulla de color púrpura que es manté fins la seva caiguda a la tardor.

Com que és una prunera, si es troba en bona vegetació també fructifica. Els fruits són del tamany d'una cirera gran, del mateix color de la fulla. Es reproduïx amb empelt per aconseguir que tots els arbres d'un cultiu tinguin el mateix color de fulla.

Els dos primers anys de ser plantada necessita un regatge generós, sobretot el primer estiu perquè pugui arrelar bé, però després no vol ja massa aigua, perquè el seu comportament es com un fruiter de secà.

Un dels carrers on el podem veure és en el denominat Nostra Sra. de Lourdes, al barri de la Miranda.

Jordi Raventós

FITXA TÈCNICA

Gènere: PRUNUS

Espècie: CERACIFERA

Família: ROSACEA

Varietat: ATROPURPUREA

Nom popular: PRUNERA DE FULLA VERMELLA o PISARDI

El pou del
Butlletí
d'informació **vernís**

Dijous alternatius de 19 a 21 h

Fax:
93 473 29 87

Telèfon:
93 473 44 12

adreça electrònica:
gestudisespluques@gmail.com

Nova pàgina web:
<http://grupestudis.espluques.cat>

Seu:
Casal de Cultura Robert Brillas
Àngel Guimerà, 38 - 08950 Esplugues de Llobregat